

ცრიბონა

ყოველდღიური საპოლიტიკო-საღიგობრო გავითი „ცრიბონა“
 თვეურად ღირს 1000,000 მ. სამწლილიანი განცხადება 10,000 მ.
 ნოპარების სტრიქონი. კანტორა ლია დილის 8-2 ს. რედაქტორის
 ნახე შეიძლება 10-12 ს. რედაქციის მისამართი-ტფილისის
 სასახლის ქუჩა № 6. ფოსტის კუთი № 190. ტელეფონი. 10-34.

№ 376
 მარასკეუ. დეკემბერი 21
 1922 წ.

ცრიბონა 5.000 მან. პარკონი. 6.000 მან.

შაბათს, 23 დეკემბერს საღამოს 6 საათზე აღმასკომის ბინაზე დანიშნულია ქალაქის აღმასკომის მორიგი სხდომა.

კველა წევრების დასწრება აუცილებელია.

1922 3-3

მდივანი ხუნდაძე

ორშაბათს, 25 დეკემბერს, საღამოს 6 საათზე, სახალხო სახლში შესდგება ძალ. ტფილისის საგროს კლანუის მორიგის სხდომა

კველა ამხანაგები-ვალდებულნი არიან გამოცხადდნენ თავის დროზე.
 მდივანი ხუნდაძე

პროკურული კულტურის ფარგლებში

ტფილისის ლიბრებულმა თუ წინააღმდეგობა დასაჯა მის მილიტარულ ძალაში გამოიხატებოდა და გამოიხატება, მომავალში მისი ლიბრებულმა ეროვნული კულტურის აყვავებაში უნდა ვეძიოთ.

მართალია მილიტარული ძალა „კულტურული“ განვითარების შედეგად არის და ჩინეთის სამხედრო ძლიერება არ შეიძლება ემზავებოდეს ამერიკისა და ინგლისის ტრიბუნალ სუბერ-დრედნოტებს და წყალქვეშა ნავებს, თუ გნებავთ მხოლოდ იმიტომ, რომ ჩინეთის კულტურა განუვითარებელია, მაგრამ როდესაც ეროვნული კულტურის შესახებ ვლაპარაკობთ უმთავრესად მხედველობაში გვაქვს მატერიალური და სულიერი კულტურა წარმოშობილი ეროვნული ენერჯის დაბარჯვით და მიმართული თვით ურის მოთხოვნილებათა დაკმაყოფილებისაკენ.

ლიბრები რუსეთის პოლიტიკური ოპორტიუნისაკენ.

საბჭოთა წყობილების წარმომადგენლებმა საკმაო ენერჯით შესძლო მატერიალური კულტურის ფორმებზე მუშაობის გაჩაღება, ხოლო რაც შეეხება სულიერი კულტურას ამ მხრივ ჯერ-ჯერობით ადგილი აქვს საკმაო დეფექტებს.

სწავლა-აღზრდის საქმე, ენის საკითხი, ქართული წიგნის მფარველობა და სხვა, მეტ ყურადღებასა და ზრუნვას მოითხოვს ვიდრე აქამდე.

ამ მხრივ დიდი მუშაობა საჭიროა. სახელმწიფოებრივი საზომით უნდა დიხსვას საკითხი თარგმნითი ლიტერატურის გამოცემისათვის. სახელმწიფოს სათანადო ორგანიზება უნდა შესძლოს თარგმნის საქმის რაციონალურად მოგვარება.

ისეთ ქვეყანაში, სადაც რამდენიმე ასეული ეკონომიკური წიგნი ვასაღებდა კერძო მთარგმნელები ვერ შესძლებს მუშაობას, ხოლო საკვლავი მუშაობის მიხედვით ამერიკიდან მაინც აღარ უნდა სწარმოებდეს უმთავრესად ეროვნული კულტურის სასახლში.

ჩვენი სკოლა, როგორც მდებარე ისე მდებარე დამშულები საჭირო ლიტერატურით. ძველი სახელმწიფოებრივი გამოსაღვეცი აღარ არიან ახალი სკოლისათვის. ყოველივე ეს მოითხოვს დიდსა და სერიოზულ მუშაობას.

ჩვენი ინტელიგენციის მუშაობა დღეს დედ-ქალაქში მეტად სუსტია. არ კმაობა ლიტერატურული სკოლების მიერ პერიოდული გამოცემების გამოშვება ან ლიტერატურული საღამოების სისტემით ფართოდ კულტურული მუშაობის წარმოება-შეუძლებელია.

ჩვენმა საუკუნემ არ იცის სასწაულები და დღეს ერთი ხელის დაკვირვით ან რამდენიმე ინტელიგენტის მოკარბებული. გატაცებით არ შეიძლება ეროვნული კულტურის განვითარება.

აქ საჭიროა მაქსიმალურად ყველა ძალების გამოყენება (რისი გამოყენებაც კი შესაძლებელია მშრომელთა ბატონობის თვალსაზრისით) და სისტემატური გამუდმებით მუშაობა.

თანამედრო ბრძოლების პერიოდში. მართა ეკონომიკური ბრძოლების პერიოდში კი არ არის, არამედ კულტურული ბრძოლის ჰიდილიც უმაღლეს საფეხურს აღწევს. ვისაც სურს სიცოცხლე და თავისი სახით სვლა საერთაშორისო ოჯახში იგი აპატიოს და გაჩერების საშუალებით ვერ მიაღწევს მას, არამედ თავადღებული შრომით, მუდმივ შემოქმედებითი მუშაობით.

ამ მხრით განსაკუთრებული მოვალეობა მართებს სახელმწიფოს და ყველა მას ვისაც სურს ჩვენი ეროვნული კულტურის აღორძინება და მისი მომავალი. საჭიროა მეტი მფარველობა ეროვნული კულტურისადმი.

ბურჟუაზია კულტურა თავის კლასობრივი ბატონობის დასაყრდენათ აქცია, მუშათა კლასი ყველას აძლევს განვითარების საშუალებას. სოციალიზმი და კომუნისმი დოგმატური რწმენა კი არ არის გატაცებული ადამიანის არამედ უაღრესად ჰუმანიური კულტურული ფენომენია.

ნარკვევი

პოლონეთი და განიარაღების კონფერენცია

გავითი „პრავდა“ ეხება პოლონეთის პოზიციას განიარაღების კონფერენციაზე, სადაც განაპირა სახელმწიფოთა მხრივ მრავალ კურონულ წინადადებებს ქონდა ადგილი: მოგვყავს ეს წერილი შემოკლებით:

8 დეკემბრის სხდომაზე რუსეთის დელეგაციამ განიარაღების თვისი წინადადება, რომელიც მან კონფერენციის გახსნის დროს წამოაყენა, რათა განხილული ყოფილიყო საკითხი უახლოეს წელიწადს ნახევარში კონფერენციაზე წარმოადგენილი სახელმწიფოთა ჯარის რიცხვის 75 პროც. შემცირების შესახებ. მიუხედავად ამისა, არც ერთმა განაპირა ქვეყნების დელეგაციამ არ ისურვა მხარი დაეჭირა ამისათვის. ყველა მათ უარყვეს რუსეთის წინადადება, როგორც მეტად რადიკალური და თანხმობა განაცხადების განხილული ყოფილიყო საკითხი მხოლოდ იმ შემთხვევაში, რომელიც 1923 წელს იქნებოდა შესაძლებელი.

რუსეთის დელეგაცია თანახმა ვახდა ამ სურვილისა. მან შეიტანა ახალი წინადადება, — დაუყოვნებლივ შემცირდეს ყველა კონფერენციაზე წარმოდგენილი სახელმწიფოთა ჯარი 25 პროც. და განაცხადა, რომ რ. ს. ფ. ს. რ. ეს შემცირება ნიშნავს მისი ჯარის 800 ათასიდან 600 ათასამდე დაყვანას. ამის შემდეგ რუსეთის დელეგაციამ ბუნებრივად მოსთხოვა მოსახლერე სახელმწიფოებს დაესახელებათ თავიანთი ციფრი ე. ი. აღნიშნათ ჯარის რიცხვი 1923 წლისათვის — 25 პროც. შემოკლების შემდეგ ყველა დელეგაცია, გარდა ლატვიისა, თანხმობდა ჯარის ერთი მეოთხედით შემცირებაზე და ამის თანხმად აღნიშნეს ციფრები: ესტონეთი 16,000; ლატვია 19,500; ფინლანდია — არა უმეტეს 28,000; პოლონეთი 280,000. შემდეგ ლიტვამაც თანხმობა განაცხადა ამ წინადადებაზე.

ამრიგად კონფერენციის მუშაობა წესიერად მიმდინარეობდა; მაგრამ უტკბათ ყოველივე შეიცვალა „პოლონური არიტიმეტიკის“ გამო. პოლონეთის დელეგაციამ 8 დეკემბრის სხდომაზე განაცხადა: პოლონეთის არმია 1923 წელს შემცირდება 280,000 კაცისაგან. აქედან ბუნებრივად დასკვნა უნდა ყოფილიყო, რომ ამ განცხადებებში 373,000 კაცისაგან რაც მეტად სერიოზული ციფრია და საშიშიც, 27 მილიონიან სახელმწიფოსათვის. მიუხედავად ამისა რუსეთის დელეგაცია მზათ იყო მთელი ეს ციფრი, როგორც ფაქტი, რომ არ არსებულყო ხალხთა ლივა.

ამა წლის ზაფხულზე ხალხთა ლივამ, დაუგზავნა თავის წევრებს ანკეტა მათი შეიარაღებულ ძალთა რიცხვის შესახებ. ამ ანკეტაზე წევრებმა უპასუხეს; უპასუხეს პოლონეთშიც. სავსებით ოფიციალურ განცხადებაში 1922 წლის 28 ივნისიდან პოლონეთის მთავრობამ აცნობა ხალხთა ლივას, რომ მის ჯარში ამ შემად ირიცხება 275,367 ჯარისკაცი და 18,377 ოფიცერი, — სულ 293,744 კაცი.

ამრიგად, თუ ზაფხულში ასე იყო დეკემბერში პოლონეთის დელეგაციის განცხადებით, პოლონეთის ჯარი 79,000 მეტია. და ეს მიუხედავად იმისა, რომ ამ ხანებში არავითა მობილიზაცია არ ყოფილა გამოცხადებული.

რუსეთის დელეგაციამ ყოველივე ამის გამო მოითხოვა განმარტება. 11 დეკემბრის სხდომაზე პოლონეთის დელეგაციამ თავისა და ლატვიის, ესტონეთის და ფინლანდიის სახელით გააკეთა ვრცელი განცხადება. მან აღიარა, რომ მას არასოდეს არ ქონია სერიოზული განზრახვა ამ კონფერენციაზე რაიმე დადებითი შედეგებამდე მისულიყვნენ. მან აშკარათ განაცხადა, რომ მას არ სწამს შესაძლებლობა ნამდვივ განიარაღებისა, რადგან ჯერ კიდევ არ არის გამოანხლები მეთელი, რომლის საშუალებითაც განიარაღების მექანიკური საფრთხითო გატარება შესაძლებელი იყოს. ამიტომ პოლონეთის დელეგაცია წინადადებას იძლევა... დაარსდეს ახალი კომისია სახმედრო ექსპერტებთან, რომელიც იმუშავებს განიარაღების პრობლემაზე.

ნიღაბი ჩარხსნილია. პოლონეთა შლის შეთანხმებას. მთელი პასუხისმგებლობა კონფერენციის უმედგობისა პოლონეთის მხრებს დააწევს.

პოლონეთის აგეა

პოლონეთის სოციალისტური პარტიის წევრი ბარბოვსკი, რომელსაც განაცხადა, რომ პილსუდსკი დანიშნულია სამხედრო დიქტატორად და რომ ის დაიცავს კონსტიტუციას. ორატორმა ურჩია მუშებს მშვიდობიანად დასულიყვნენ. მაგრამ მუშებმა ყური არ ათხოვეს ამ რჩევას და გაემართნენ პროკავშირების საბჭოს შენობისაკენ. მათ თავს დაესხა პოლიციელთა რაზმი იარაღით ხელში. შეტაკების დროს დაიჭრა 5 კაცი, მათშორის ერთი ქალი.

ლოზანას კონფერენცია

საღამოს სხდომა.

ლოზანაში. 21 დეკ. ჟიორჯისონდენტების ცნობით გუშინ დილით ბარბოვსკი და მარონი, რომელთაც ლამით მოლაპარაკება ჰქონდათ ისმეტ-ფაშასთან, თათბირი გამართეს კერზონთან ინგლისის სამხედრო ექსპერტებთან, გუშინდელი სხდომის შედეგი, ჯერ არ არის გამოარკვეული. „ნულ-დენანს“ის ცნობით, ლორდ კერზონმა ამ სხდომის შემდეგ განაცხადა, რომ „ყველაფერი დამთავრდა ისეთ, როგორც საჭირო იყო და ოსმალეთიც ცდილობდნენ შეთანხმების მიზნებს.“ შესდგა აგრედვე ეროვნული უმცირესობათა დაცვის ქვეყანისის სხდომა. ხანგრძლივი მსჯელობის შემდეგ ოსმალეთი დათანხმდნენ იმაზე, რომ ეროვნული უმცირესობანი თავისუფალი უნდა დარჩნენ, მაგრამ დამარკლება გამოიწვიოს სიყვეა რასას-ს. გავრცედა კაბიტლიაკების ქვეყანისის სხდომაზე ვერავითარი შედეგი ვერ იქნა მიხწყული ოსმალეთის მერყეე პოზიციის გამო და საკითხი განხილულ იქნება კონფერენციის პლენუმის მიერ.

საკითხი ვალების შესახებ.

ლოზანაში. 21 დეკ. ჩასთვალეს რა მუშაობა დამთავრებულად, ინგლისის და საფრანგეთის ექსპერტებმა დასტოვეს ლოზანა. საკითხში ოტომანიის ვალის ყოფილი ოტომანიის იმპერიის სხვა და ნაწილებს შორის განაწილების შესახებ მიხწყულია სრული შეთანხმება.

ქერზონის ნიჭყვა.

ლოზანაში. 21 დეკემბ. ოთხშაბათს სხდომაზე ლორდ კერზონი საბოლოო სიტყვაში ლაპარაკობდა ოსმალეთისადმი წარდგენილ მოკავშირეთა გარანტიებზე. მან აღნიშნა, რომ ოსმალეთს, რომელიც შეეცა ერთა ლივამი მიეცება გარანტია მე 10-ე მუხლის ძალით და მის დამატებით მოკავშირეებმა წარადგინეს სპეციალური დებულება, ისეთივე როგორც შემოღებულია გოლანდიის ქუჩულების გამგეობისათვის და ამ დამატებითი დებულებებში ოსმალეთს აქვს აგრეთვე განსახლერული გარანტიები. კერზონმა სთქვა: „ოსმალეთის უშიშრობისათვის ჩვენ შეეძენით ახალი პირობები, დავაწყენთ რა სადემილიტარიზ-

ციო ზონები, რომელიც წინააღმდეგ შემთხვევაში ოსმალეთს თავისი ძალებით უნდა დაეცვათ და უნდა ვსთქვათ, რომ ქვეყანაზე არ არის მეორე სახელმწიფო, რომელიც ევრო დაცული იყვის გარანტიებით და თავ დაცვის საშუალებით, როგორც ოსმალეთი. თუ ეს გარანტიები ოსმალეთს არ მოსწონს, მოკავშირეები მათ უკან წაიღებენ, მაგრამ სხვა, უფრო დიდი გარანტიების მიცემა მისთვის ჩვენ არ შეგვიძლია.“ შემდეგ კერზონმა სთქვა, რომ სრუტეების თავისუფლება არ უნდა იქნას გავრცელებული როგორც სახელმწიფო კონსტანტინოპოლისათვის, არამედ წინააღმდეგ ჩვენ გავაკეთეთ ყველაფერი, სთქვა კერზონმა, რაც შესაძლებელი იყო ჩვენთვის, რათა უზრუნველყვეს სტაბილური კალაქში ოსმალეთის სუვერენული უფლებები და ვცდილობდით შეუძლებლად გავგზავნიდით სრუტეებში სახმედრო გემების გალა, როგორც კონსტანტინოპოლის მთავრობაზე შეგავლენის საშუალება, რუმინის, სამხრეთ სლავიის, საბერძნეთის და ბოლგარიის დელეგაციები შეურთდნენ მოკავშირეების წინადადებებს.

ახლო აღმოსავლეთი

გამოძახილი ლოზანას კონფერენციის შესახებ.

ანკარა. 16 დეკ. (დებუთი) უნი გიუნის მოწინავე წერილში აღნიშნავს, რომ ლოზანას კონფერენცია ნელი ტემპით მუშაობს და მის ჯერ არც ერთი საკითხი არ არის დასაწყვეტილი. გავითი მოითხოვს ოსმალეთისათვის დასავლეთ ფრაკიის გადაცემას, იმ მოსაზრებით, რომ მოსახლეობის უმრავლესობა ოსმალეთში შეადგენენ და კიდევ იმითომ რომ დასავლეთი ფრაკიის გადაცემა იქნება აღმოსავლეთ ფრაკიის და სტამბოლის დაცვის უზრუნველყოფის გარანტია. დასასრულ წერილში ნათქვამია, რომ ოსმალეთი არასდროს არ დათანხმდება ისეთ ხაზზე, რომელიც არ უზრუნველყოფს სტამბოლის და ფრაკიის დაცვას.

ანკარა. 18 დეკ. (დებუთი) ოსმალეთის სხდომაზე კერზონმა 16 დეკემბრის სხდომაზე გარკვეულ საკითხთა კომისიამ რაუფ-ბეიმ გააკეთა მოხსენება ლოზანას კონფერენციაზე მდგომარეობის შესახებ. რაუფ-ბეიმ ხაზი გაუსვა იმ გარემოებას, რომ კონფერენციამ 25 დღის მუშაობის განმავლობაში ვერ მიაღწია გარკვეულ შედეგებს. საკითხები კაბიტლიაკიის და ეროვნულ უმცირესობათა დაცვის შესახებ გადაწყვეტილი დარჩნენ; ვალების საკითხში რაც შეეხება ვალების საკითხს კონფერენცია მივიდა მხოლოდ იმ დასკვნამდე, რომ საჭიროა ვალების განაწილება ოტომანიის ყოფილ იმპერიის ყველა ნაწილებს შორის.

რაუფ-ბეი ამბობს, რომ ანკარის მთავრობა არ არის ისეთი მთავრობა რომელიც გამოყოფილია ოსმალეთისაგან და რომელიც იმყოფება მანდატის ქვეშ. სრუტეების საკითხში რაუფ-ბეიმ აღნიშნა ის სხვა და სხვა თვალსაზრისი რომელიც გამოაშკარავდა კონფერენციაზე როდესაც რაუფ-ბეი შეეხო რუსეთის თვალსაზრისს, ადგილებიდან მოიხროს დებუტატების ხმები: „სწორი შეხედულებაა, გავმარჯოს რუსეთ-ანკარის მთავრობის თვალსაზრისს. რაუფ-ბეი არ შეხებია დაწვრილებით მოხლოდ რამდენიმეჯერ მიუთითა კრებას ეროვნული აღთქმა, რომელიც მოითხოვს სტამბოლის და მარბოლის შლის დაცვის უზრუნველყოფას. შემდეგ რაუფ-ბეი შეეხო ზოგიერთ სახელმწიფოების პროტოკოლიულ ცდას ჩაშლინ თავის საქმე და როგორც მაგალითი მოყვანა ინგლისის რაზმის ვალიდობა ჩანაკ კალენში. ამ ცნობამ მეკლემოში საშინელი აღშფოთება გამოიწვია. რაუფ-ბეიმ რამდენიმეჯერ ხაზი გაუსვა იმ გარემოებას, რომ სტამბოლში არა ნორმალურ მდგომარეობა არ შეიძლება გავრცელდეს დიდხანს. შემდეგ ის ისევ ეროვნულ უმცირესობათა საკითხს დაუბრუნდა და შეეხო რა სომხეთის მოთხოვნილებას, სთქვა რომ ოსმალეთი იცნობს მხოლოდ ერთ სომხეთს, რომელთან ის კეთილ-მუშაობურ განწყობილებას იყენებს და დადებული აქვს სათანადო ხელშეკრულება. რაუფ-ბეიმ აცნობა მეკლემოსს, რომ ქვეყანა-

სივრცეში მიღწეულია შეთანხმება ფოსტა-ტელეგრაფის, რკინის გზის და საავტომობილო უფლებების საკითხების შესახებ. შემდეგ რაუფ-ბეი ამბობს: „მდგომარეობა რთულია, საკითხები არც-დარეულია და ახლა შეუძლებელია დაახლოებით ითქვას რამე კონფერენციის შედეგების შესახებ. ჩვენ იმედს ვკავებ, რომ საქმე ზავით გადავდგება, მაგრამ ყოველ შემთხვევისათვის არმია მზად არის შეასრულოს ოსმალეთის დიდი ეროვნულ ტერორის ბრძანება“. დეპუტატები შეეცა-თნენ რაუფ-ბეის მოსულის პრობლემას, სტამბოლში, საბერძნეთის ელჩის ყოფ-ნის და სომხეთის პარტიის ლეონან-ში გამგზავრების შესახებ. პირველი კითხვა დატოვებულ იქნა უპასუხოდ, მეორე კითხვაზე რაუფ-ბეიმ უპასუხა, რომ რე-ვიტ-ფრანს ევალემა ზომების მიღება და მის პარტიის გამგზავრების შესახებ არ მოეპოვება ოფიციალური ცნობა. და-სასრულ რაუფ-ბეი აცნობებს კრებას, რომ ქემალ-ფაშამ მოკავშირეთ გენერლებთან-გან მიიღო დეკრეტი, სადაც აღნიშნავს, რომ შეუძლებელია მდგომარეობის შე-ცვლა სტამბოლში; ამ დეკრეტზე ქემალ-ფაშას პასუხი არ გაუტია.

უცხოეთი

იტალიის ფრონტებში.

მოკოვი. 21 დეკ. იტალიის მთავრო-ბა ცდილობს გააერთიანოს იტალიის ყველა პროვინციები ერთ საერთო კავშირში. ამ მიზნით მუშაობს თათ-ბერი ქონდა სოციალ-დემოკრატ ტაუ-ტატებთან, რომელთაც თავის მხრივ მოლაპარაკება გამართეს ფაშისტურ პროფორგანიზაციების მდივანთან რუ-სინთან. განზრახულია საერთო კონფერენციის მოწვევა საკითხის საბოლოოდ გადასაწყვეტად.

სარეპარაციო კომისიაში.

მოკოვი. 21 დეკ. სარეპარაციო კო-მისიაში გერმანიამ შეიტანა 60 მილ. ოქროს მარკა.

სესიის გერმანიაში.

მოკოვი. 21 დეკ. რადგან უკანასკ-ნელ დროს გავრცელდა ხმები, რომ ამე-რიკის განზრახული აქვს გერმანიისათვის სესიის მიცემა. მარკის კურსი ძლიერ აიწია ერთი კვირის განმავლობაში ბერ-ლინის ბრძევე დოლარის ფასს 8-9000 მარკიდან დაიწია 6000 მარკამდე.

უმუშევრები ინგლისში.

მოკოვი. ლონდონიდან იტყობინებო-ბან: უმუშევრებმა, რომელნიც შეკრებილ-ენ იყვნენ ტრაფალმარ სკვერში, გაიგეს რა, რომ მთავრად უარი განაცხადა მათი წარმომადგენლების მიღებაზე ერთხმად შესახებ: „გაუმარჯოს ბრიტანეთის სო-ციალისტურ რესპუბლიკას“.

ლენინებრიმ ამის გამო განაცხადა: „ხე-ლის უფლება თავის პოლიტიკით ართ-მებს მუშათა ლიდერებს კონსტიტუციის დაცვის საშუალებას“.

ოქსიტი

სახელმწიფო ბანკის მოქმედება.

მოკოვი. 21 დეკ. სახელმწიფო ბან-კის განყოფილებისა და კანტორების მართვლათა ყრილობაზე, სახელმწიფო ბანკის თავმჯდომარემ შეიმანა აღნიშ-ნა, რომ სახელმწიფო ბანკი მაგრდება და შეუძლია იმუშაოს საკომისიოდ. მი-ღებულ პროცენტების ანგარიშზე, წლი-ური მუშაობის გამოცდობა და სავ-სებით მოწყობილი აპარატი მისცემენ ბანკს საშუალებას დახმარება გაუწიოს ფაქრობა-პრეფერენციას ოქროს, რაც მას მარჯვან არ შეეძლო.

შაქრის ქარხნები.

მოკოვი. 21 დეკ. უკრაინის შაქრის ქარხნებმა პირველ დეკემბრამდე დაამზა-დეს 4 ნაზ. მილიონ ფუტზე მეტი შა-ქარი.

მრეწველობა უკრაინაში.

მოკოვი. 21 დეკ. მიმდინარე წელში უკრაინის მრეწველობა უზრუნველყოფს უკრაინის მოთხოვნილებას სასოფლო-სამეურნეო იარაღებით 70 პროცენტით.

ახალი ამბები

— ახალი ასობების შექმნის გამო, დღევანდელი ნომერი გამოდის ორ გვერდზე. შემდეგი ნომერი გამოვა ჩვეულებრივ ფორმატით.

— ქართველ ექიმთა და ბუნებისმე-ტყველთა საზოგადოება. შაბათს, 23 დე-კემბერს, საღამოს 7 ნახვ. საათზე სახელ-მწიფო უნივერსიტეტის მთავარ შენობა-ში შესდგება საზეიმო სხდომა პასტერის დაბადებიდან ასი წლის შესრულების გამო. მოხსენებას წაიკითხავენ: 1. პროფ. მელიქიშვილი: პასტერი, როგორც ქიმი-კოსი. 2. პროფ. ამირჯანი: პასტერი, როგორც მეცნიერი. 3. ექ. გ. ელიავა: პასტერის პიროვნება. 4. ექ. ს. კანდე-

ლაკი: ტროპიკული ფავადნიური იარა-ნ. ექ. ნ. მახვილაძე: თანდაყოლილი მა-ლარია.

— მუშების საყურადღებოდ. შრო-მის ბირჟის მოსამსახურეთა გამწვანდი კომისია სთხოვს ამხანაგებს, თუ რამე ცნობა მოეპოვება შრომის ბირჟის კა-ნონის დარღვევის შესახებ ხსენებულ მოსამსახურეების მიერ—აწნობენ კომი-სიის მდივანს მუშათა სასახლეში ოთა-ხი № 16, ანხ. ბუაძეს ამა თვის 25-მდე.

— განათლების მუშაკთა კავშირი. განათლების მუშაკთა კავშირი აცხადებს წვერთა საყურადღებოდ, რომ 20—27 ამა თვემდე მოხდება აღრიცხვა წვერე-ბის და აგრეთვე იმ პირების, რომელ-ბიც მუშაობენ სკოლის გარეშე განათ-ლების საქმეში. (მაგალითად მუხუმში, ბიბლიოთეკა-სამკითხველოებში და სხვა) აღრიცხვა იწარმოებს მუშათა სასახლე-ში № 38, ანხ. მეგრელიძისთან.

— ექიმის გამოკვლევა. ამა დეკემ-ბრის 21-ს, ხუთშაბათ დილიდან დაი-წყო ქალაქის კვების გამოკვლევა, რაიც გავრცელდება ოთხ დღეს. გამოძრკვევ კომისიაში მუშაობს 100 კაცი, რომელთა უმრავლესობა საიდუმლო კომისიათა კანტროლორები არიან. მუშაობას ხელ-მძღვანელობს ცენტრალური სტატისტი-კური განყოფილება.

— სრულიად საქართველოს აფთია-ქის მომუშავეთა მეორე ყრილობა, გა-იხსნა მუშათა სასახლეში კვირას 17 დე-

აფთიაქებისა და სამკურნალო ნივთების საქმითი ნაციონალიზაცია

აფთიაქების ნაციონალიზაციის საქმეს დიდი ხნის ისტორია აქვს. ფარმაცევტ-ების უმრავლესობისათვის ისტორიული წლის სანუტარი იდვალ იყო... აწ გან-სვენებულ მონარხიულ წესწყობილებაში-აც კა იმდენათ პოპულიარული იყო ეს აზრი, რომ თვით მთავრობის წრეებში-აც პოვა გამოძახილი, და ყოველ სახელმ-წიფო სათათბროს საჯანმრთელო კო-მისიაშიც იყო აღძრული საკითხი ამის შესახებ. საქართველოში მენშევიკების ბატონობის დროს აფთიაქთა და საფ-ყობთა ნაციონალიზაციას „დაწინებით მოითხოვდა ფარმაცევტთა უმეტესობა.“

ამაზე ფარმაცევტთა 1-ლ კონფერენ-ციამაც გამოიტანა დადგენილება; მაგ-რამ მაშინდელ მმართველ წრეებს ეს საკითხი ღიმილს არა გვრიდა... მეორე ყრილობის მომწვევე ორგანიზაციამ და-ამზადა დასაბუთებული მოხსენებები ამ საკითხის დადებითად გადასაჭრელად.

საზოგადოდ ამ ბოლო ხანებში რაც უფრო მრავალდღობდა აფთიაქები, იმდენ-ად კარგავდა სამეცნიერო დაწესებუ-ლების ხასიათს. ფარმაცევტული დაწეს-ებულებანი თანდათან შექმნა ჩარჩ-სპეკულიანტა და ბაზრის დალაღა ბირეთ.

კაპიტალისტური წყობილების, გამბრ-წნლი, მეთოდები, ამ საერთაშორისო ომისა და ნგრების ხანაშიც ცლილობ-და გამოერევა ფარმაცეიდან; გონიერულ მეცნიერული წარმოება, და ფალსიფიკა-ციურ სუროგატებით და პატენტოვან ფაბრიკატებით ავსებდა წამლის ბაზარს. უნდა ითქვას სიმართლედ, რომ სააკადე-მიო კომიტეტები იზრდოდნენ ამის წი-ნაღმდეგ, მაგრამ აფთიაქი კარს უღებ-და ყოველი ფორმის ფაბრიკატს. ეს მოვლენა თავიდანვე სავალალო იყო. მაგრამ საეთაშორისო ომით გამოწვეულ წარმოების დაშლის შემდეგ, როცა ყო-ველ დარგში შეიქრა ფალსიფიკატი, ფარმაცია ნამდვილ ლეგალურ ბორო-ტების არენათ იქცა.

ვისაც სურს რამდენიც უნდა და მით-იმით ვაჭრობას: ოპოუმი და ნეპო, ქინა-კინა და სტრინინა, სულედა და ლიმონ-ის სიმევე, წამალი, და ჯავარა, ყითი და იგივე წვირლ სპეკულიანტის ტომა-რაში ეწყო სტამბოლიდან—ბათომამდე ერთი სიტყვით სრული უკანტროლობა იყო, არავითარი პასუხისგება ნამუშისა და სახელმწიფოს წინაშე.

იტყვიან ეს კონტრბანდაა, არალეგა-ლობა ყოველ ხანაში იყოვე; მაგრამ ლეგალური არ იყოს ის უკონტროლო ვაჭრობა შხამიან და ძლიერ პრეპარა-ტებით „აფთიაქის მალაზიებში“ რომე-ლიც დღე-ღღზე იზრდებოდნენ სოკო-სავით თვით ტრეილისშივე?!

წამლების ფაბრიკაციის გარდა ფალ-სიფიკატს ავრცელებს აფთიაქის კერძო პირთა ხელში ყოფნა. ურთიერთ შორის კონკურენცია, გამდიდრების სურვილით პიროვნების გაუმადლობა ქმნიდა პირო-ბებს უფარვის საქონლის გასაღებისათ-ვის საკონკურენციო ფასებში; იგივე კერძო პირი ჩარჩობს და ლაქიობს მომ-ხმარებელთა და ექიმებთა წინაშე, რა-

კემბერს. ყრილობა გავრცელდება დაახ-ლოებით 3-4 დღე.

— სრ. საქართველოს ინჟინერთა კონფერენცია. ამა წლის დეკემბერში ქ. ტფილისში შესდგა სრ. საქ. ინჟინერ-თა კონფერენცია. ირკვევა საქართვე-ლოს წარმოებათა გაუმჯობესების ხასი-ათი, რომელშიდაც განსაკუთრებული ნაყოფიერი მუშაობა მიუძღვის მეურნე-ობის უმაღლეს საბჭოს.

— ტფილისის ბირჟაზე. 19 დეკემ-ბერი. მდგომარეობა დილიდანვე ნერვი-ულია. სახელმწიფო ბანკის მიერ ვალუთ-ტის გახსნის შემდეგ ცოტადენი სიმ-შვიდე ჩამოვარდა. ბანკი უშვებს ოქროს თუნიაანს—3150 ათასთ. თათრულ ლი-რას (ქალაქის) 300 ათას მანეთად. კე-რძო ბირჟაზე ოქრო რუსული 3250—3400 ათასი მანეთი. ოქროს ლირა 2700—2800 ათასი მანეთი.

— ქართვ. ექიმთა და ბუნებისმეტ-ყველთა საზოგადოება. შაბათს, 23 დეკემ-ბერს, საღამოს 7 ნახვ. საათზე სახელ-მწიფო უნივერსიტეტის მთავარ დაბა-ში შესდგება საზეიმო სხდომა პასტერ-ის დაბადებიდან ასი წლის შესრულე-ბის გამო მოხსენებას წაიკითხავენ: პრო-ფესორი მელიქიშვილი: პასტერი, რო-გორც ქიმიკოსი. პროფ. ამირჯანი: პა-სტერი, როგორც მეცნიერი. ექ. გ. ელი-ავა: პასტერის პიროვნება. ექ. ს. კანდე-ლაკი: ტროპიკული ფავადნიური იარა. ექ. ნ. მახვილაძე: თანდაყოლილი მაღ-არია.

თა მეტი ყურადღება დაიმსახუროს და მეტი გასაღოს. ამით რასაკვირვებია აფთიაქის ეძლევა არა მეცნიერულ დაწეს-ებულების, ლაბორატორიის, არამედ საჩარჩო ღუქნის ხასიათი; სადაც მიდიან არა პაციენტები, თავის გასა-კურნავად არამედ როგორც ჩვეულებ-რივი მიჩვეული მუშტრები.

აქედან ლოლიური შედეგია: მდბიო საზოგადოების აფთიაქისა და ექიმობი-სადმი უნდობლობა „სულ ტყუილია „დალბტურისა“ და აფთიაქის წამლები სოფლის ქალები უკეთ ექიმობენ“ იძი-ბის ჩვენი მუხუგებელი მასსა და ვარბის ექიმბაშებასა და მარჩივლებთან. ეს საუ-კუნოთ სცემს ფარმაციისა და მედიცი-ნის პრესტეჟს. ავრცელებს სნეულებებს და ანადგურებს ხალხს.

ესლა შეუძლებ წამლის ფაბრიკა-ციას ამ დარგში მომუშავეთა თვალსა-ზრისით: როცა წამლის ფაბრიკაცია ვი-თარდება, ერთ ფაბრიკაში მეცნიერულ-ათ განსწავლული ფარმაცევტი, საჭირო იქნება ერთათ ეს ფაბრიკა შესდგეს ასი და ორასი აფთიაქის როლი შესა-რულოს, სადაც იმუშავენ უბრალო „ფასოვეშიკები“ და მანქანის ბორბლები, რომელნიც დაამზადებენ ნახევრათ „ტა-ტენის“ და ნეპონის ხინისა და „სასი-რინის“ ტაბლეტებს. აფთიაქიდან კი გამოიდევნება სწავლული და პატროსანი ფარმაცევტები. შექმნება მთელი კად-რი უმუშევართა და მათ მოუხდებათ ან სხვა ხელობის შესწავლა, ან იგივე „ფა-სოვეშიკებათ“ დადგომა რაც უმეველია გამოწვევს, ფარმაცევტთა გონებრივ დეგენერაციას, ამიტომ არა თუ ფარმა-ცია—მედიცინის მუშაკებს მართებს იბ-რძოლოს ამის წინააღმდეგ, არამედ ყო-ველი შეგებულ მოქალაქის ელბია ხმა აღამალოს და კატეგორულათ მოით-ხოვოს, რომ შესწყდეს ადამიანთა ჯან-მრთელობით ვაჭრობა... ამისათვის უნდა მოხდეს აფთიაქის სრული ნაციონალი-ზაცია.

აგრეთვე საჭიროა ნაციონალიზაცია ლაბორატორიებისა, მთავარ საწყობე-ბისა, და ქიმიური ქარხნებისა, აკრძალ-ვა აფთიაქის მალაზიების გახსნისა და გარდაქმნა მათი „სამაიფონო საპარფიუ-მერიო მალაზიებათ“. საფარმაციო უწყ-ების საქმეა განავითაროს ჩვენში, სა-ქართველოში ნედლი მასალის დაგრო-ვება, კლასიფიკაცია, გახმობა და მათი საზღვარ გარეთ ექსპორტის მოწყობა.

ჩვენში მრავალია ისეთ სავანთა რი-ცები, რომლის ჩამოთვლა სავანეთო წე-რილში ძნელიც არის. ყველა ზემო ხსე-ნებულის მიმართულებით დაიწყო მუშა-ობა, საქართველოში საბჭოთა წყობი-ლების დამყარებიდანვე. მაგრამ ეს მო-ხდა შხაბლინობათ, რასაც მრავალი ნაკლი დაყვა თავიდანვე ახალმა ეკონო-მიურმა პოლიტიკამ, სააფთიაქო დარ-გშიაც შეიტანა რამდენიმე გაურკვევე-ლობა და თუ პრინციპი არა ამ დარგის ნაციონალიზაციის პრაქტიკა, რამდენ-მით მოიკონკრეტებს. საქართველოს აფთი-ქებში მომუშავეთა, ამ დღეებში შეტრე-ბული კონფერენციის ვალია, ამ საკითხს სათანადო ყურადღებით მოეპყრას და

თავის ავტორიტეტული ხმით დააკანო-ნოს ზემო თქმული ფორმები ნაციონა-ლიზაციის აგრეთვე დაავალოს. კონფე-რენციის მიერ გამოყოფილ ცენტრს რა-თა მან იზრუნოს სამკურნალო ქიმიურ

სახელმწიფო საოპარო თიბარი

„პიკის ქალი“.

მე ჩემი მოსაზრებები „პიკის ქალის“ შესახებ უკვე გაუზიარე „ტრიბუნის“ მკითხველებს. მაგრამ მე მაინც საჭიროდ მიმაჩნია რამოდენიმე სიტყვით აღწინაშა ამ ოპერის დადგმა ახალი შემადგენლო-ბით. ამზობენ რომ ოპერაში მხოლოდ სიმღერაა საჭირო და დანარჩენი—მეორე ხარისხოვანია. არ შემძლია ამას დავე-თანხმო, თუ ასეთ გავლენას ადგილი ქონდა ძველ იტალიანურ ოპერაში, ახლა დაუშვებელია, განსაკუთრებით რუსულ ოპერაში, სადაც არის დრამატული მოქმედება და ორკესტრისაც დიდი მნი-შვნელობა აქვს.

ამ საღამოს ლიზას პარტიას ასრუ-ლებდა მოქ. ბოკოვა, გერმანისას—სარა-ჯიშვილი. მე ჩემს ვალად მიმაჩნია დი-დი თანაგრძნობა გამოუცხადო ორივე მომღერალს, რომელთაც შთაბეჭდილება დასტოვეს თავის სიმღერითა და განსა-კუთრებით, ვადმოცემით. მოქ. ბოკოვა დიდი ნიჭიერი, სერიოზული მსახიობია. მას ბევრი ლამაზი მომენტები აქვს. მოქ. სარაჯიშვილი თანდათან თავის ნიჭის სხვა ჭ სხვათ ფერობს. გერმანის პარტია საუკეთესო პარტიად უნდა ჩაითვალოს მის რეპერტუარში. კარგი ფრაზიროვკა აქვს; ნიუნსები. მის მიერ შექმნილი სახე ძვირფასია: ეტყობა ბევრი მუშაობა და ენერგია დაუხარჯავს. ახალი ტრეს-რულელები იყო მოქ. შარაშიძეც უმს-რულესი პარტიაში. კარგად მღერის, მაგრამ სცენიური ვადმოცემა მოიკოლებს. და-ნარჩენი შემსრულებლები ძველებია. ბოგოლიუბოვის ბალეტის დადგმას ვერ შეურიგდები, დანარჩენი სურათები—მხატვრულია.

პ. ბებუთოვი.

მოხსენება უნივერსიტეტში

საშაბათს, დეკემბრის 19-ს, სიბრძნის მეტყველების განყოფილებასთან არსე-ბული „ისტორიულ-ლიტერატურული“ წრის მიერ გამართა პირველი მოხსენე-ლა სტრუბენტთა შორის შემდეგ თემაზე: „თეიმურაზ პირველის პოეზია“ მომხსე-ნებელი იყო ანხ. ალ. ბარამიძე. თავ-მჯდომარეობდა ანხ. გ. თავზარიშვილი. მომხსენებელმა ნათლად გაარკვია თეიმურაზის დროის „საქართველოს პო-ლიტიკურ-კულტურული მდგომარეობა და აღნიშნა ის პირობები, რომელშიაც უხდებოდა შემოქმედება თეიმურაზს, როგორც მეფეს და ხელოვანს, და საერ-თოდ ყოველივე ის ობიექტური გარე-მობებიანი, რომელიც უშუალო ზეგავლენას ახდენდენ თეიმურაზის მწერლობის გან-ვითარებაზე.

ამის შემდეგ მომხსენებელი არკვეს თეიმურაზის პოეზიის ძირითად მოტი-ვებს, როგორც ორიგინალ ისე ნათარგმ.

ფინანსთა სახალხო კომისარიატის მუშა-მოსამსახურეთა ადგილობრივი კომიტეტი რომა მშუხარებით აუწყებს თანამშრომლებს, ნაცნობებს და მე-გობრებს, რომ კვირის 10 დეკემბერს ბოროტ-განმარხველების მიერ კუ-მისის ტბის მახლობლათ ვერაფერად მოკულ კავშირის წყვირის მე 7-ე საგადასახლო განყოფილების გამგის

გიორგი გერმანეს მე ბიორგაპის

დაკრძალვა მოხდება 24 დეკემბერს კვირას დილის 10 საათზე განოვის ქუჩა № 3 ვერის სასაფლაოზე.

№ 227 3-1

ლეფატი!

სამშობიარო სახლიდან გამოსვლის შემდეგ ძუძუ მწოვარა ბავშვთა აღზრდის შესახებ რჩევა-დახმარე-ბისათვის მიმართეთ ჩამოთვლილ კ-ნსულტაციებში:

1. ვერის ბოზარდენიანცის თამბაქოს ქარხანაში.
2. მიხაილოვის რეტოცივის და ნიკოლოზის ქ. კუთხეში № 48.
3. აღდგურა-სადგურის ქ. № 8, ენფინჯიანცის თამბაქოს ქარხანა.
4. ორთაქალის-ვორონცკის ქ. აღდგურის ქარხანა.
5. აელაბრის-მეტეხის ქ. № 10.

226 5-3 მედიცინის ექიმი შენგელაძე.

დოქტორი გ. გეგრაბიანსი

„უ. ასიხენტი ბერლინის უნივერსიტეტის კლინიკებისა“ შინაგანი და ვენერიული ავთიმყოფობისა რენტგენის სინათლის—ელე-კტრონის წამლობის კაბინეთი. იღებს 9-12 ს. დღის და 5-7 ს. საღ. ბებუთოვის ქუჩა № 23. 35